

Sygn. akt IV U 1629/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 9 lipca 2014 roku

Sąd Okręgowy w Tarnowie – Wydział IV Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie:

Przewodniczący: SSO Dariusz Płaczek

Protokolant: st. sekr. sądowy Patrycja Czarnik

po rozpoznaniu w dniu 9 lipca 2014 roku w Tarnowie na rozprawie

sprawy z odwołania M. S.

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

z dnia 2 września 2013 roku nr (...)

w sprawie M. S.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T.

o prawo do renty z tytułu niezdolności do pracy

1. zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje ubezpieczonemu M. S. rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 1 sierpnia 2013 roku na okres pięciu lat;
2. stwierdza, iż organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji.

Sygn. akt IV U 1629/13

UZASADNIENIE

wyroku Sądu Okręgowego w Tarnowie

z dnia 9 lipca 2014 r.

Decyzją z dnia 02.09.2013 r., nr (...) Zakład Ubezpieczeń Społecznych Oddział w T., na podstawie przepisów ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), odmówił M. S. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy, ponieważ komisja lekarska ZUS w orzeczeniu z dnia 27.08.2013 r. stwierdziła, że wnioskodawca nie jest niezdolny do pracy.

W odwołaniu od tej decyzji M. S. domagał się jej zmiany i przyznania mu prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. W uzasadnieniu odwołujący podniósł, że od 2002 r. był uprawniony do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy w związku ze schorzeniami kończyn dolnych i kończyn górnych oraz schorzeniami kręgosłupa, istniejącymi u niego od dzieciństwa, obecnie zaś stan jego zdrowia nie uległ poprawie.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie, podtrzymując argumentację zawartą w uzasadnieniu zaskarżonej decyzji.

Bezsporne w niniejszej sprawie było, że M. S., urodzony (...) r., z zawodu jest mechanikiem maszyn rolniczych, a pracował jako sprzedawca- magazynier i kierowca konwojent. Obecnie pracuje w wymiarze 4 godzin dziennie (1/2 etatu) w hurtowni spożywczej, a jego praca polega na rozwożeniu do sklepów towarów spożywczych, przy czym w pracy tej nie podnosi ciężarów większych niż 5-6 kilogramów.

Od 27.02.2002 r. do 31.07.2013 r. ubezpieczony pobierał rentę z tytułu częściowej niezdolności do pracy. W dniu 18.06.2013 r. wystąpił do organu rentowego z wnioskiem o ponowne przyznanie mu prawa do tego świadczenia. W orzeczeniu z dnia 05.08.2013 r. lekarz orzecznik ZUS uznał, że wnioskodawca jest nadal częściowo niezdolny do pracy na okres do 30.09.2015 r. Na skutek zarzutu wadliwości, sprawa skierowana została do komisji lekarskiej ZUS, która w orzeczeniu z dnia 27.08.2013 r. stwierdziła, że ubezpieczony nie jest niezdolny do pracy. Na tej podstawie, decyzją z dnia 02.09.2013 r. organ rentowy odmówił M. S. przyznania prawa do renty z tytułu niezdolności do pracy. Ubezpieczony legitymuje się orzeczeniem o umiarkowanym stopniu niepełnosprawności z powodu schorzenia oznaczonego symbolem: „R” wydanym na stałe, ze wskazaniem, że niepełnosprawność datuje się u niego od urodzenia.

(okoliczności bezsporne)

Sąd ustalił ponadto następujący stan faktyczny sprawy:

U odwołującego zdiagnozowano:

- wrodzone wady rozwojowe dłoni i stóp- stan po leczeniu korekcyjnym,
- zmiany zwyrodnieniowe kręgosłupa lędźwiowego z przepukliną jądra miążdżystego L5-S1 i konfliktem korzeniowym na tym poziomie,
- rozszczep kręgu S1,
- przewlekły zespół bólowy lędźwiowy z nawracającymi zaostrzeniami i nawracającą rwą kulszową prawostronną,
- zespół bólowy przeciążeniowy dłoni i stóp,
- upośledzenie sprawności umysłowej w stopniu lekkim.

Odwołujący jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, w tym do pracy zawodowej dotychczas wykonywanej w pełnym wymiarze godzin, od 01.08.2013 r. na okres pięciu lat. Sprawność ruchowa opiniowanego jest upośledzona, głównie w zakresie czynności chwytnej dłoni i zdolności wykonywania ruchów precyzyjnych, mniej w zakresie funkcji chodu. Badany ma wrodzoną anomalię rozwojową dłoni i stóp, w związku z czym przeszedł cykl zabiegów operacyjnych w dzieciństwie. Z powodu tej dysfunkcji układu ruchu wnioskodawca był uznawany w przeszłości za osobę częściowo niezdolną do pracy. Nie ma szans na poprawę funkcji układu ruchu w czasie. Wymuszona aktywność ruchowa kończyn prowadzi u opiniowanego do przyspieszonego pojawiania się zmian zwyrodnieniowych w stawach kończyn oraz przeciążeniowych zespołów bólowych kończyn, co jest głównym powodem wizyt u lekarza ortopedy i reumatologa. U badanego nie doszło do poprawy sprawności fizycznej. Jego stan kliniczny uległ dalszemu pogorszeniu wskutek nasilenia się zespołów przeciążeniowych kończyn, bólowych grzbietu i nawracającej rwy kulszowej prawostronnej w przebiegu dyskopatii L5-S1. Rozpoznane schorzenia układu ruchu stanowią przeciwwskazanie do wykonywania prac fizycznych wymagających pełnej sprawności chwytnej dłoni i w zakresie ruchów precyzyjnych, a także wymagających dłuższego stania, chodzenia, utrzymywania pozycji wymuszonej i podnoszenia ciężarów. Wnioskodawca nie jest zdolny do pracy w wyuczonym zawodzie.

W przypadku odwołującego przekwalifikowanie zawodowe nie jest możliwe z powodów psychologicznych, tj. upośledzonej sprawności intelektualnej w stopniu lekkim. To ograniczenie u osoby dojrzałej biologicznie jest trwałe.

dowód:

- opinia sądowo- lekarska z dnia 18.02.2014 r.- k. 9-13,
- opinia uzupełniająca z dnia 23.05.2014 r.- k. 22,

Sąd podzielił wnioski wynikające z opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, uzupełnionej w dniu 23.05.2014 r., albowiem opinia ta sporządzona została w sposób rzetelny, po osobistym przebadaniu ubezpieczonego oraz bardzo szczegółowej i wszechstronnej analizie dokumentacji zgromadzonej w aktach rentowych, przy czym biegli legitymowali się fachową wiedzą oraz odpowiednim doświadczeniem zawodowym. W ocenie Sądu, dokonana przez biegłych diagnoza schorzeń występujących u wnioskodawcy jest prawidłowa, zaś wnioski wynikające z opinii korespondują ze zgromadzoną dokumentacją medyczną oraz bazują na wynikach przeprowadzonego badania, co czyni opinię wewnętrznym spójną, logiczną i kompletną. Opinia w sposób jednoznaczny i przejrzysty obrazuje stan zdrowia odwołującego i w oparciu o aktualne wskazania wiedzy medycznej kategorycznie rozstrzyga kwestię wpływu stwierdzonych u niego schorzeń na zdolność do pracy. Z tych też powodów, Sąd w pełni podzielił wnioski wynikające z opinii sądowo- lekarskiej biegłych sądowych odnośnie częściowej okresowej niezdolności wnioskodawcy do pracy zarobkowej zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

W piśmie procesowym z dnia 04.07.2014 r. (data prezentaty) organ rentowy wniósł o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych celem dokonania oceny zdolności wnioskodawcy do pracy biorąc pod uwagę poziom posiadanych przez niego rzeczywistych kwalifikacji zawodowych i fakt wykonywania przez niego pracy kierowcy- konwojenta oraz udzielenia odpowiedzi na pytanie, dlaczego wnioskodawca nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po ewentualnym przekwalifikowaniu zawodowym. Na uzasadnienie tego wniosku organ rentowy podniósł, że pomimo upośledzenia umysłowego odwołujący zdobył zawód mechanika maszyn rolniczych i pracował jako sprzedawca- magazynier. Obecnie zaś pracuje jako kierowca- konwojent. Po korektach wad w dzieciństwie nastąpiła u niego poprawa stanu zdrowia i zaadaptowanie do kalectwa. Wskazał też, że sam fakt istnienia schorzeń powodujących konieczność pozostawania w stałym leczeniu nie stanowi jeszcze samodzielnej przyczyny stwierdzenia u danej osoby częściowej niezdolności do pracy.

Zarzuty te nie były zasadne.

Wydana w sprawie opinia, uzupełniona w dniu 23.05.2014 r., jest wyczerpująca. W sposób przejrzysty obrazuje stan zdrowia ubezpieczonego. Odpowiada też na wszystkie istotne pytania, w pełni realizując dyspozycję Sądu wyrażoną w sentencji postanowienia o powołaniu biegłych sądowych. Biegli ci na podstawie osobistego badania wnioskodawcy, które przeprowadzone zostało dokładnie, zgodnie z obowiązującymi w tym zakresie standardami oraz dogłębnej analizie dokumentacji medycznej znajdującej się w aktach rentowych, dokonali prawidłowego rozpoznania i sformułowali ostateczne wnioski, które Sąd w pełni podziela. Biegli dokonali oceny stanu zdrowia ubezpieczonego z punktu widzenia kryteriów określonych dyspozycją art. 12 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS- wyraźnie wskazując, że ogólny stan zdrowia badanego z istniejącymi dysfunkcjami w zakresie narządu ruchu czyni go osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, w tym do pracy zawodowej dotychczas wykonywanej w pełnym wymiarze godzin, od 01.08.2013 r. na okres lat pięciu. Biegli stwierdzili więc, że odwołujący jest również częściowo niezdolny do pracy zawodowej dotychczas wykonywanej, ale w pełnym wymiarze godzin.

Obecnie odwołujący pracuje co prawda w hurtowni spożywczej, ale w wymiarze 1/2 etatu. Przy ocenie niezdolności do pracy bierze się natomiast pod uwagę pełnowymiarowe zatrudnienie. Wydając opinię biegli sądowi mieli na uwadze zarówno kwalifikacje formalne wnioskodawcy (wyuczony zawód mechanika maszyn rolniczych), jak i kwalifikacje rzeczywiste (wykonywaną przez niego pracę w charakterze sprzedawcy- magazyniera i kierowcy konwojenta). Jeżeli chodzi o możliwość przekwalifikowania zawodowego, biorąc pod uwagę wykształcenie odwołującego (zasadnicze zawodowe o specjalności mechanik maszyn rolniczych) i wykonywane przez niego do tej pory prace, w ocenie Sądu, przekwalifikowanie zawodowe w przypadku w/w nie jest możliwe, w szczególności, gdy weźmie się pod uwagę istniejące u niego schorzenia narządu ruchu i ich wpływ na możliwość wykonywania pracy fizycznej. Przekwalifikowanie zawodowe w przypadku wnioskodawcy nie jest również możliwe z powodów

natury psychologicznej, tj. upośledzonej sprawności intelektualnej w stopniu lekkim. Jak zauważyli biegli sądowi, ograniczenie to jest trwałe u osoby dojrzałej biologicznie, a taką jest ubezpieczony. Nie oznacza to wcale, że z takim trwałym upośledzeniem odwołujący miał do czynienia już w młodości i że upośledzenie to nie pozwoliło mu na zdobycie wykształcenia zawodowego zasadniczego i pracę zarobkową w charakterze sprzedawcy- magazyniera. Wbrew twierdzeniom organu rentowego, biegli sądowi w wydanej opinii nie ograniczyli się do wskazania chorób u odwołującego, ani też z faktu pozostawania w stałym leczeniu u ortopedy i reumatologa nie wyprowadzili wniosku o częściowej okresowej niezdolności badanego do pracy zarobkowej. Wręcz przeciwnie, opisali na czym polegają schorzenia narządu ruchu u opiniowanego i istniejące od dzieciństwa anomalie rozwoju, będące w przeszłości przyczyną orzekania niezdolności do pracy, zaznaczyli, że stan fizyczny wnioskodawcy uległ pogorszeniu, a reasumując, stwierdzili- mając na uwadze kwalifikacje zawodowe odwołującego- że rozpoznane schorzenia układu ruchu stanowią w jego przypadku przeciwwskazanie do wykonywania prac fizycznych wymagających pełnej sprawności chwytnej dłoni i w zakresie ruchów precyzyjnych, a także wymagających dłuższego stania, chodzenia, utrzymywania pozycji wymuszonej i podnoszenia ciężarów.

Uwzględniając powyższe, na podstawie wydanej w sprawie opinii, uzupełnionej w dniu 23.05.2014 r., ocenionej pozytywnie, zgodnie z kryteriami zgodności z zasadami logiki i wiedzy powszechnej, poziomu wiedzy biegłych, a także sposobu motywowania oraz stopnia stanowczości wyrażonych w niej wniosków, Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie w niniejszej sprawie.

Mając na uwadze, że okoliczności sporne zostały w sprawie dostatecznie wyjaśnione, Sąd pominął wniosek dowodowy organu rentowego o dopuszczenie w sprawie dowodu z opinii uzupełniającej biegłych sądowych, uznając, że nie wniosłoby to niczego nowego do sprawy, zmierzając jedynie do przewłoki postępowania. Wydana w sprawie opinia wyjaśnia wszystkie kwestie sporne w sposób pełny, powołując się na rzeczowe, konkretne i przekonujące argumenty. W tym miejscu należy jedynie zauważyć, iż w orzecznictwie ugruntowane jest stanowisko, że potrzeba powołania innego (kolejnego) biegłego (biegłych) powinna wynikać z okoliczności sprawy, a nie z samego niezadowolenia strony z dotychczas złożonej (złożonych) opinii. Jeżeli więc opinia biegłych jest przekonująca i zupełna dla sądu, który swoje stanowisko w tym względzie uzasadnił, to fakt, iż opinia taka jest niepełna dla stron procesowych, nie jest przesłanką dopuszczenia w sprawie kolejnej opinii (por. wyrok SN z dnia 06.05.2009 r., II CSK 642/08, L., postanowienie SN z dnia 06.06.2012 r., I UK 113/12, L.). Z uwagi na to, że okoliczności sporne zostały w sprawie dostatecznie wyjaśnione w oparciu o wydaną opinię chirurga ortopedy- traumatologa, neurologa, kardiologa i specjalisty chorób wewnętrznych, Sąd pominął dowód z opinii biegłego pulmonologa.

Pozostałe okoliczności sprawy Sąd uznał za bezsporne, gdyż nie były w żaden sposób kwestionowane przez strony, zaś dokumenty przedstawione na ich stwierdzenie nie budziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Odwołanie od decyzji ZUS Oddział w T. z dnia 02.09.2013 r., w świetle ustalonego stanu faktycznego i obowiązujących przepisów prawa, zasługiwało na uwzględnienie.

Stosownie do treści art. 107 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r. Nr 153, poz. 1227 ze zm.), prawo do świadczeń uzależnionych od niezdolności do pracy oraz wysokość tych świadczeń ulega zmianie, jeżeli w wyniku badania lekarskiego, przeprowadzonego na wniosek lub z urzędu, ustalono zmianę stopnia niezdolności do pracy, brak tej niezdolności lub jej ponowne powstanie.

Jak stanowi art. 57 ust. 1 tej ustawy, renta z tytułu niezdolności do pracy przysługuje ubezpieczonemu, który łącznie spełnia następujące warunki:

- 1) jest niezdolny do pracy,
- 2) ma wymagany okres składkowy i nieskładkowy,

3) niezdolność do pracy powstała w okresach, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 1 i 2, pkt 3 lit. b, pkt 4, 6, 7 i 9, ust. 2 pkt 1, 3-8 i 9 lit. a, pkt 10 lit. a, pkt 11-12, 13 lit. a, pkt 14 lit. a i pkt 15-17 oraz art. 7 pkt 1-4, 5 lit. a, pkt 6 i 12, albo nie później niż w ciągu 18 miesięcy od ustania tych okresów.

Zgodnie z dyspozycją art. 12 ustawy, niezdolną do pracy jest osoba, która całkowicie lub częściowo utraciła zdolność do pracy zarobkowej z powodu naruszenia sprawności organizmu i nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu. W myśl ust. 2 powołanego artykułu, całkowicie niezdolną do pracy jest osoba, która utraciła zdolność do wykonywania jakiegokolwiek pracy, natomiast stosownie do ust. 3, częściowo niezdolną do pracy jest osoba, która w znacznym stopniu utraciła zdolność do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji.

Równocześnie w myśl art. 13 ustawy, przy ocenie stopnia i trwałości niezdolności do pracy oraz rokowania co do odzyskania tej zdolności uwzględnia się stopień naruszenia sprawności organizmu oraz możliwość przywrócenia niezbędnej sprawności w drodze leczenia, jak również możliwość wykonywania dotychczasowej pracy, względnie możliwość przekwalifikowania zawodowego. Zgodnie z ust. 2 tego artykułu, trwałą niezdolność do pracy orzeka się, jeżeli według wiedzy medycznej nie ma rokowań odzyskania zdolności do pracy.

Jak wynika z wydanej w sprawie opinii biegłych chirurga ortopedy- traumatologa i neurologa, odwołujący z uwagi na rozpoznane u niego schorzenia w postaci wrodzonych wad rozwojowych dłoni i stóp, zmian zwyrodnieniowych kręgosłupa lędźwiowego z przepukliną jądra miazdżystego L5-S1 i konfliktem korzeniowym na tym poziomie, rozszczepu kręgu S1, przewlekłego zespołu bólowego lędźwiowego z nawracającymi zaostreniami i nawracającą rwą kulszową prawostronną oraz zespołu bólowego przeciążeniowego dłoni i stóp, jest osobą częściowo niezdolną do pracy zgodnej z poziomem posiadanych kwalifikacji, w tym do pracy zawodowej dotychczas wykonywanej w pełnym wymiarze godzin, od 01.08.2013 r. na okres pięciu lat. Wnioskodawca nie rokuje odzyskania zdolności do pracy po przekwalifikowaniu.

Ubezpieczony ma wrodzoną anomalię rozwojową dłoni i stóp. Sprawność ruchowa opiniowanego jest upośledzona głównie w zakresie czynności chwytnej dłoni i zdolności wykonywania ruchów precyzyjnych, mniej w zakresie funkcji chodu. Nie ma szans na poprawę tych funkcji w czasie. Wymuszona aktywność ruchowa kończyn prowadzi do przyspieszonego pojawiania się zmian zwyrodnieniowych w stawach kończyn oraz przeciążeniowych zespołów bólowych kończyn. Sprawność fizyczna wnioskodawcy w ostatnim czasie nie uległa poprawie. Stan kliniczny uległ dalszemu pogorszeniu wskutek nasilenia się zespołów przeciążeniowych kończyn, bólowych grzbietu i nawracającej rwy kulszowej prawostronnej w przebiegu dyskopatii L5-S1. Schorzenia układu ruchu stanowią w przypadku odwołującego przeciwwskazanie do wykonywania prac fizycznych wymagających pełnej sprawności chwytnej dłoni i w zakresie ruchów precyzyjnych, a także wymagających dłuższego stania, chodzenia, utrzymywania pozycji wymuszonej i podnoszenia ciężarów. Przekwalifikowanie zawodowe w przypadku wnioskodawcy nie jest możliwe między innymi z powodu upośledzenia sprawności intelektualnej w stopniu lekkim o charakterze trwałym.

Skoro więc zaskarżona przez M. S. decyzja ZUS Oddział w T. z dnia 02.09.2013 r. nie była zasadna, należało uwzględnić jego odwołanie, przyjmując jako podstawę prawną takiego rozstrzygnięcia art. 107, art. 57 ust. 1 oraz art. 12 ust. 1 i 3 ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS.

Tym samym, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k.p.c., Sąd zmienił zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznał odwołującemu prawo do renty z tytułu częściowej niezdolności do pracy od 01.08.2013 r. na okres pięciu lat (punkt 1 wyroku).

Jednocześnie, Sąd stwierdził, że organ rentowy ponosi odpowiedzialność za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, gdyż dokonał niewłaściwej oceny stanu zdrowia badanego. W tym względzie Sąd miał na uwadze przepis art. 118 ust. 1a ustawy z dnia 17.12.1998 r. o emeryturach i rentach z FUS. Zgodnie z art. 118 ust. 1 tej ustawy, organ rentowy wydaje decyzję w sprawie prawa do świadczenia lub ustalenia jego wysokości po raz pierwszy w ciągu 30 dni od wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji, z uwzględnieniem tego, iż w razie ustalenia prawa do świadczenia lub jego wysokości orzeczeniem organu odwoławczego za dzień wyjaśnienia ostatniej okoliczności uważa się również dzień wpływu prawomocnego orzeczenia organu odwoławczego, jeżeli organ

rentowy nie ponosi odpowiedzialności za nieustalenie ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania decyzji (ust. 1a). W zdaniu drugim ust. 1a art. 118 ustawy dodano, że organ odwoławczy, wydając orzeczenie, stwierdza odpowiedzialność organu rentowego. Jak wskazał Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 21.06.2012 r., III UK 110/11 (Legalis nr 537327), błąd organu rentowego skutkujący jego „odpowiedzialnością odsetkową” może stanowić efekt błędu w wykładni lub niewłaściwym zastosowaniu prawa oraz błędu w ustaleniach faktycznych. Jeśli zatem wydanie nieprawidłowej decyzji w sprawie o rentę z tytułu niezdolności do pracy byłoby następstwem niewłaściwej oceny stanu zdrowia osoby ubiegającej się o to świadczenie dokonanej przez lekarza orzecznika lub głównego lekarza orzecznika oddziału, a więc następstwem niewłaściwych ustaleń faktycznych, to błąd taki należy uznać za błąd organu rentowego, powodujący jego odpowiedzialność na podstawie art. 85 ust. 1 ustawy z dnia 13.10.1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych (punkt 2 wyroku).